

Studiereis Zuid-Afrika

3 – 11 februari 2024

Introductie

Achtergrond

Wat doen we?

Voor wie?

Wat levert het je op?

Organisatie

Het programma

Kosten en inschrijving

Introductie

Nothing teaches you more about your country than leaving it. Daarom biedt Changekitchen al jaren inspirerende studiereizen die zich richten op het publieke domein. Om te leren over andere landen, en daarmee over dat van ons. Eerder reisden we met Nederlandse professionals naar Marokko, Turkije, Iran, China, Suriname en India. In 2024 reizen we naar Zuid-Afrika. Ga je mee?

Zuid-Afrika is een land met een bewogen geschiedenis. De sporen van onderdrukking, racisme, armoede en onrechtvaardigheid zijn nog altijd duidelijk zichtbaar. Maar het is ook een land van hoop, vergevingsgezindheid, wijsheid en optimisme. Zuid-Afrika kent grote tegenstellingen: armoede versus extreme rijkdom, mondaine steden zoals Johannesburg en Kaapstad versus landelijke gebieden. Maar de meest complexe tegenstelling van Zuid-Afrika is nog altijd van sociale aard; mensen met verschillende achtergronden leven soms mét elkaar, maar op veel plekken naast elkaar, in verschillende werelden. Daarnaast staat het land bekend om de overweldigende schoonheid van de natuur.

Deze verdiepende studiereis staat in het teken van het publieke domein, met een focus op de thema's welzijn, gezondheidszorg en onderwijs. We zoeken op basis van deze thema's de contrasten op en bezoeken verschillende musea, organisaties, instellingen in en rond Kaapstad.

Het wordt een interessante en mooie studiereis, die soms ook ongemakkelijke en confronterende elementen in zich zal hebben. Het hoofddoel is om te leren van en met elkaar, om vervolgens inzichten te kunnen terugvertalen naar je eigen professionele positie binnen de Nederlandse context. Voorbeelden van vragen die wij ons tijdens de reis stellen, zijn:

- Welke invloed speelt Zuid-Afrika op het wereldtoneel als laatste toetreders binnen de BRICS-landen? Wat betekent dat bijvoorbeeld in relatie tot de oorlog in Oekraïne, gezien andere leden als Rusland en China?
- Wat zien we terug van de historische en hedendaagse banden tussen Nederland en Zuid-Afrika? Hoe voelt dat nu voor ons?
- Wat kunnen we leren van de diepingrijpende gevolgen van apartheid en de strijd die is gevoerd voor vrijheid en gelijkheid?

- Wat betekent de economische ongelijkheid in het land en de nauwe verknoping met het verleden van apartheid in de praktijk?
- Wat is de huidige stand van de gezondheidszorg in Zuid-Afrika en wat zijn de bijbehorende uitdagingen?
- Hoe werkt het huidige onderwijssysteem van Zuid-Afrika, welke doorgevoerde hervormingen zien we en wat zijn nastrevenswaardige veranderingen?
- Welke invloeden van zowel Mahatma Gandhi als Nelson Mandela op de geschiedenis en ontwikkeling van het land zien we en wat kunnen we daarvan leren?

Antwoorden op deze (en vele andere) vragen vertalen we samen naar de context van Nederland. Want ook wij staan voor complexe maatschappelijke ontwikkelingen en vraagstukken, zoals de wijze waarop we zorg, welzijn en onderwijs organiseren in relatie tot superdiversiteit en onderwerpen als discriminatie en racisme.

Van een land als Zuid-Afrika kunnen we veel leren. Door te kijken naar een ander land, op een ander continent, verschuift ons perspectief volledig. Wanneer we door die bril naar onze eigen vragen kijken, kunnen we veel waardevolle inzichten opdoen over wat ons te doen staat in onze eigen professionele positie.

Achtergrond

- De Republiek Zuid-Afrika, een land met bijna 53 miljoen inwoners, heeft een lange koloniale geschiedenis. In 1652 stichtten de Nederlanders op Kaap de Goede Hoop een verversingspost voor de Verenigde Oost-Indische Compagnie (VOC). Na anderhalve eeuw van Nederlandse kolonisatie werd de Kaapkolonie overgenomen door het Verenigd Koninkrijk. Hierop migreerden een groot aantal Nederlandstalige kolonisten, bekend als 'Boeren', met de Grote Trek naar het binnenland. Ze stichtten verschillende Boerenstaten, waarvan de Zuid-Afrikaansche Republiek en de Oranje-Vrijstaat uiteindelijk het belangrijkste werden.
- Deze republieken werden in de Tweede Boerenoorlog in 1902 door de Britten veroverd en samen met de Kaapkolonie en Natal in 1910 tot Zuid-Afrika verenigd. In de 20e eeuw werd Zuid-Afrika overschaduwd door 'apartheid', een systeem van rassensegregatie waarmee de niet-witte bevolking zeer benadeeld werd. In 1990 werd de apartheid afgeschaft en vier jaar later werd Nelson Mandela verkozen tot de eerste zwarte president van Zuid-Afrika.
- Zuid-Afrika is een federale republiek met drie hoofdsteden: Pretoria (bestuurlijke macht), Kaapstad (wetgevende macht) en Bloemfontein (rechterlijke macht). Zuid-Afrika is een multi-etnisch land: het heeft diverse bevolkingsgroepen en elf officiële talen, waaronder het aan het Nederlands verwante Afrikaans. Het land is een van de meest ontwikkelde landen

van het Afrikaanse continent. Niettemin blijven de armoede- en misdaadcijfers hoog en de gemiddelde levensverwachting laag (54,2 jaar).

- Zuid-Afrika heeft een uitgestrekte kustlijn van ongeveer 2800 km aan de Indische en Atlantische Oceaan. Het landschap van Zuid-Afrika kenmerkt zich door hoogvlaktes in het binnenland en ruige heuvels en een smalle kustvlakte langs de rand. De keuken van Zuid-Afrika wordt gekenmerkt door invloeden uit de Afrikaanse, Europese en Aziatische culturen. De kookkunsten van de inheemse volkeren van Zuid-Afrika zoals de Khoisan, de Xhosa, Zoeloes en de Sotho liggen aan de basis van de Zuid-Afrikaanse keuken. Maar ook de keukens van de kolonisten en immigranten, hebben een grote invloed gehad. Zuid-Afrikanen staan bekend om hun voorliefde voor de barbecue (braai in het Afrikaans). Typisch Zuid-Afrikaanse gerechten en voedingsmiddelen zijn biltong, melktert, bobotie, rooibosthee en verschillende soorten stoofpotjes. Sinds het einde van de apartheid is Zuid-Afrika ook een belangrijk wijnproducerend land geworden.

Wat doen we?

Tijdens de studiereis naar Zuid-Afrika bezoeken verblijven we in en rondom Kaapstad. We bezoeken verschillende historische plekken, gaan naar het Nederlandse consulaat voor een inleiding op Zuid-Afrika en Kaapstad, we gaan op werkbezoek bij organisaties en instellingen op het gebied van onderwijs, zorg en welzijn en bezoeken verschillende musea. We zien Kaapstad én het platteland, proeven cultuur en genieten tussendoor van de natuur, het weer en de culinaire rijkdom van het land. Tijdens de reis ontmoeten we Zuid-Afrikaanse professionals en beleidsmakers op het gebied van onderwijs, zorg, welzijn. We wisselen informatie uit, bespreken de verschillende thema's en stellen vragen.

De indrukken die we samen opdoen tijdens deze reis, bespreken we met elkaar tussen de bedrijven door. We reflecteren op wat we zien, vanuit de vragen: 'Wat betekent dit voor mij? Wat kan ik met deze ervaring, gerelateerd aan mijn eigen leven en professionele positie? Welke maatschappelijke kansen en oplossingen biedt dit perspectief?' Een belangrijk doel daarbij, is om veel te leren van elkaars reflecties, inzicht en ervaring.

Voor wie?

Deze verdiepende studiereis is interessant voor iedereen die zich bezighoudt met vraagstukken in de publieke sector: bestuurders, leiders, managers, opiniemakers en denkers die zichzelf willen blijven ontwikkelen. Wil je weten wat er beweegt in de wereld? Wil je je eigen denkpatronen en kansen in je eigen functioneren scherper gaan zien? Inspiratie en tools krijgen om je verantwoordelijkheden pro-actiever in te vullen? Dan is deze reis wat voor jou. We reizen met minimaal tien en maximaal zestien personen (inclusief begeleiding).

Wat levert het je op?

Verwondering, kennis, confrontatie, ideeën en inspiratie staan centraal. De gesprekken met professionals en collega's uit Zuid-Afrika én met reisgenoten, leveren altijd een schat aan inzichten en ervaringen op. Juist de contrasten tussen Nederland en Zuid-Afrika maken dat we ons meer bewust worden van de eigen denkpatronen, drijfveren en mogelijkheden in het (werkende) leven. Dit zorgt ervoor, dat je beter in staat bent om te denken in overstijgend perspectief. Dit maakt onze verantwoordelijkheden en kansen in de publieke sector, scherper zichtbaar en versterkt de urgentie om er wat mee te doen.

Organisatie

Als initiatiefnemers en begeleiders van deze reis stellen we onszelf graag voor. Wij zijn Jan Booij en Thijs Vink. Wij werken al dertien jaar samen op het gebied van diversiteitsvraagstukken in het publieke domein, op basis van een gedeelde visie op leiderschap, verantwoordelijkheid & verandering. Het programma van de studiereis is uitgewerkt in samenwerking met Geertrui van Gorkom en Lara Verbeek.

Geertrui heeft jarenlange ervaringen als directeur en consultant in het onderwijs en werkte vanuit die rollen samen met Jan en Thijs. Ze komt al jaren in Zuid-Afrika (ze was er 17 keer) om familie op te zoeken en is in Kaapstad bestuurder van een stichting die zich inzet voor onderwijstrajecten in townships.

Lara heeft een enorme passie voor reizen én ervaring met het organiseren van studiereizen. Ze was eerder in Zuid-Afrika en vond het een fascinerend, prachtig en ook complex land. De vele inhoudelijke vragen die tijdens haar reis op tafel kwamen, nam Lara mee in het organiseren van deze studiereis.

Het Programma

Data

De studiereis naar Zuid-Afrika duurt 9 dagen, van zaterdag 3 februari tot en met zondag 11 februari 2024.

De studiereis

Dag 1 – Zaterdag 3 februari, Amsterdam – Kaapstad

- 07.30 Verzamelen Schiphol
- 10.20 Vertrek vlucht (KLM)
- 23.00 Aankomst Kaapstad
- 00.00 Aankomst bij Hotel

Dag 2 – Zondag 4 februari, Kaapstad

- Ruimte voor ontspanning en ‘mentaal landen’ in Zuid-Afrika
- Eerste verkenning van de stad en bezoek historische plekken

Dag 3 – Maandag 5 februari, Kaapstad

- Bezoek Nederlands Consulaat
- Bezoek Universiteit
- Gesprek over onze onderzoeksvragen

Dag 4 – Dinsdag 6 februari, Kaapstad

- Bezoek District Six Museum
- Werkbezoek Groote Schuur Hospital
- Kaapstad by Night

Dag 5 – Woensdag 7 februari, Kaapstad

- Bezoek Slave Lodge Museum
- Kaapstad Tafelberg Programma

Dag 6 – Donderdag 8 februari, Kaapstad

- Bezoek Delft AmazingBrain
- Bezoek school in township
- Vrije ruimte voor eigen invulling

Dag 7 – Vrijdag 9 februari, Franschhoek

- Museum of Contemporary Art (Zeist MOCAA)
- Vertrek met bus naar Franschhoek in West-Kaap
- Middag: bezoek wijnproducerend gebied
- Bonte avond + overnachting in Franschhoek

Dag 8 – Zaterdag 10 februari, Kaapstad

- Ochtend in Franschhoek
- Terug naar Kaapstad
- Vrije tijd
- Vlucht richting Amsterdam

Dag 9 – Zondag 11 februari

- Aankomst Schiphol

Kosten en inschrijving

De kosten van de negendaagse studiereis bedragen € 4.500,- **exclusief btw**. In dit bedrag zijn vliegtickets, alle overnachtingen, eten en drinken, interne reizen, bedrijfsverzekeringen en de begeleiding. De enige extra uitgaven waar je rekening mee kunt houden, zijn de kosten voor een aanvullende reisverzekering, de aanschaf van souvenirs, eventuele donaties of fooi.

Wil je meer informatie? Bel dan met Jan Booij (+31 6 51 49 97 82) of Thijs Vink (+31 6 15 06 79 51)